

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

De diuina charitate Sermo. vj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

xx. sue etatis anno dies clausit extremū
dicens sic. Cum sanctum corpusculum
febum ardor excoqueret: et semianimes
in lectulo vallaret circulus propinquo:
rum hec in extremis verba mandabat.
Orate dominum iesum vt mihi igno-
scat: quia implere non potui quod vo-
lebam. Secura esto o mi blefilla. Confi-
dimus probare vera esse que dicimus:
nuncq̄ est sera cōuersio. Hec p̄mū
in latrone dedicata est: vt habetur Lu-
cā. Amen dico tibi hodie mecum eris
in paradiso. Et idem ad Damasum pas-
pas: et ponitur de peni. distin. s. c. impor-
tuna. E. h. i. s. t. u. s. (inquit) de cruce in pa-
radisum latronem tulit. Et ne quis ali-
quando seram conuersiones putaret fe-
cit homicidij penam martyrium. ¶ Se-
cundum testimonium est Leonis pape
et notatur in decretis. xxv. q. v. c. his q̄.
Vbi ait: Misericordie dei nec mēsuras
possumus ponere nec tempora diffini-
re apud quem nullas patitur venie mo-
ras. conuersio. dicente dei spiritu per p-
phetam. Eū conuersus ingemueris sal-
uus eris. ¶ Tertium testimonium est Ju-
lii pape. xxv. q. v. c. Si presbyter. vbi
ait: Vera cōfessio in vltimo tempore po-
test esse: quia dominus non solum tem-
poris: sed etiam cordis inspector est. Si-
cut latro vnius momenti penitētia me-
ruit esse in paradiso in hora vltime con-
fessionis. ¶ Quartum testimonium est
Eypiani in epistola secunda ad Deme-
trianum: qui dicit: In isto adhuc mun-
do permanenti nulla penitētia sera est.
¶ Parec ad indulgentias dei aditus et q̄s
rentibus atq; intelligentibus veritatē
facilis est accessus. ¶ Quintum testimo-
nium est celestini pape. xxv. q. v. c. agno-
uimus. Perdidisset vtiq; latro in cruce
primū ad christi dexteram pendens si
illum hore vnius penitētia non iuuis-
set. Cum esset in pena penituit: et p vni-
us confessione sermonis habitaculum
paradisi eo promittente promeruit. Ne-
ra ergo ad deum conuersio in vltimis
positorum mente potius est estimanda

q̄ tempore propheta hoc taliter asserē-
te. Cum conuersus ingemueris tunc sal-
uus fueris. hec ille. Patet ergo q̄ lar-
gissima est dei charitas: et effusa pietas
illius qui non tūm pctā relaxat: sed etias
ex modica penitētia fetidissimos pctō-
res ad suam gratiam suscipit: quam no-
bis ipse largiatur qui est benedictus in
secula seculor. Amen.

¶ De diuina charitate in qua aperitur
q̄ inestimabile sit precium nostre redē-
ptōis: vbi offert copiosissime sanguis
christi vt peccata abluantur quem ipse
christus passus offert omnibus gratio-
se. Sermo. v. s.

Venite ad me

omnes qui laboratis
et onerati estis. ¶ Terū
vbi. s. Sapienti scire
p̄fundus diuine cha-
ritatis necessariū est
inspicere dei filiū in cruce p̄dentē: qui
vt p̄ne iusticie satisfaceret: recupera-
retq; p̄ditū humanū genus: voluit pre-
ciosum sanguinē suū effundere: cui⁹ vir-
tute nobis pctā p̄donant: grā p̄ceditur:
et aperit ianua regni celorū. Erāt enim
tria q̄ hoies i celū p̄scendere impediēbāt
diabolica p̄tās: dei iusta seueritas: et p̄-
pria hoim malicia: propter q̄ dignatus
est mūdi redēptor in suo corpore sacra-
tissimo suscipere oē debitum satisfactio-
nis. Eū oēs pctōres ad deū volētes res-
dire securū habēt ad illū accessus cui nō
p̄pria merita: sed innocētis iesu meritū
offerre valēt. ¶ Hec in p̄nti sermōe de
sera flāma diuine charitatis dicēdum
est: q̄ p̄ciositas nuncupat: de q̄ saluator
dicit: Ego scy. Ego sum ipse q̄ p pctōrū
vrorū absolute p̄ciū sufficientissimū
soluo. Ad qd̄ plenius intelligēdū nota-
bimus tres p̄ditiones xp̄i patiētis op̄-
positas impedimētis nre salutis.

Prima conditio dicitur abiectio-
nis humilitas.

Secda d̄: doloris acerbitas.

Tertia d̄: extrema paupertas.

De diuina charitate.

De humilitate xpi in cruce qua uicit diaboli superbiam qui impediēbat homines ne saluarentur. *Caplin. f.*

Prima conditio uocatur abiectionis humilitas. Uoluit siquidem iesus benedictus a potestate diaboli liberare nos per suam obiectionem et humilitatem. Mors quidē eius abiectissima et ignominiosissima et uilissima fuit eo uolente: ut diabolū humilitate uinceret. Potest autē humilitas xpi crucifixi oñdi si considerent tria: uidelz

Locus.

Tempus.

Modus.

Primo quidē fuit mors xpi abiectissima ratione loci. Nam qui elegit bethleem natiuitati: hierusalē sue passioni elegit: ut maior mortis esset abiectio quā ortus sui extitisset gloria. Erat em̄ hierusalē metropolitana p̄cipalis sedes regis magistris et sacerdotū. Et ideo ibi uoluit pati ille qui erat rex magister et sacerdos et in cultu ynius dei et in magno populo. Nam d̄: Act. ij. Et erāt habitantes in hierusalem iudei uiri religiosi ex omni natione quā sub celo est. Et subditur. Parthi et medi et elamite: et quā habitant mesopotamiā: iudeā: et capadociā: pontū et asiā: phugiā et panphiliā: egyptū et partes libye quā est circa cyrenem et aduene romani: iudei quā et p̄seliti: cretes et arabes. Ex quo patet quod eius mors fuit maxime ignominie propter diffusionē infamie ad oēs mundi partes. Fuit etiam crucifixus in mōte caluarie: ut Job. xix. scribit. ubi impij crucifigebant et decapitabantur. Hic quidē est mons in quo abraā uoluit immolare filiū suū ysaac. Gen. xxij. Et secundo fuit xpi passio ignominiosissima ratione t̄pis: quia passus est in festo azimorum: quā de tota iudea populus israel in hierusalem conuenire debebat. Nā s̄m Nicol. de lyra uiri ter in anno tenebantur hierosolymā accedere et interesse festo et apparere coram d̄no. Primo in pasce

quod in anno illo fuit feria sexta: et terti die crucifixus est iesus. Secundo in pentecoste in memoriā date legis in mōte synai. Tertio in scenop̄gia quod idem est quod firio tabernaculorum: et fiebat in mensura quadraginta annorum quibus filij israel fuerunt in deserto. Tertio fuit xpi passio uiruperosissima ratione modi: quia crucifixus est in alto loco ut ab oibus uideret: et positus est in medio latronū tanquā ipse de duobus illis latronibus deterior extitisset. Nec autē omnia iesus patienter tulit ut diaboli superaret potestatem. Unde et Jobes Apoc. x. c. ait: Uidi angelus descendente de celo: id est xpm habentē clauē abyssi: et carē nā magnā in manu sua: et apprehendit draconē magnū serpentē antiquū quod est diabolus: et misit eum in abyssum: et posuit signaculū sup̄ ipm. Per istū angelum s̄m oēs expositores intelligit xps qui uirtute sua diaboli potestatem ligauit. Sed non immerito aliquis possit obijcere: quod sc̄s diaboli potestas non est ligata. Nam. s̄. Pet. v. d̄: Sobrii estote et uigilate: quia aduersarius uester diabolus tanquā leo rugiēs circuit querens quē deuoret. Et Ep̄ph. vj. c. Non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinē: sed aduersus principes et potestates: aduersus mundi rectores et nebrarū harū. Ad quod respondēt Alex̄. de ales i. ij. volumine summe. q. xxij. mē. ij. et Bon̄. in. ij. dist. xix. ar. j. q. ij. quod ut etiam magi sentē. in littera dicit: Per passionē xpi liberati sumus a potestate diaboli: oēs quidē quantum ad sufficiētiam: sed illi soli qui sunt de eius corpore quod est ecclesia quātū ad efficaciam. Quod patet sic. Nā diabolus ante xpi passionem habebat duplicem manū: scilz attrahentē et impellentē. Manus attrahens erat potestas trahendi homines ad lumbū etiam iustos et sanctos. Manus impellēs erat potestas precipitandi in malū uel fallacia: uel per uolentiā: quia tentabat ut diabolus et tentabat ut leo. Prima manū attrah

etiam erat tante potestate ut nullus posset ei resistere. Et hec fuit ei oino amputata xpi passione. Jam enim nullum iustum potest ad limbum trahere: quia per passiones xpi deletum est cyrographum peccati Ade. Manu autem impellentem habebat ita fortem ut cum magna difficultate posset quis ei resistere. Et ideo in multis regnabat immo fere in omnibus et omnes superabat: vel per fraudulentiam: vel per violentiam. Et huiusmodi potestas debilitata est per passiones xpi: quia quod lumen veritatis aperit per diabolum fraudulentiam: et adiutorium tribuit virtutis per diabolicam violentiam. Apparuit autem lumen veritatis interiori per divinam inspirationem: et exteriori per humanam instructionem. Jam enim fere omnibus est veritas popalata: et ideo destructa est idolatria que prius regnabat. Adiutorium autem virtutis tribuit per gratiam infusionem que reprimunt concupiscentiam: et per angelicam protectionem que concupiscentiam reprimunt peccata adversas: et huiusmodi virtute passionis merito cuius mittit nobis spiritus sanctus. Mittunt etiam et ipsi angelici spiritus ut super adversariis. Tunc diabolus super omnia abhorret memoriam passionis et figuram crucis per quam sumus ab eius potestate liberati. Et sic potest ad obiecta respondere. Quicumque ergo spiritum sanctum interroget: cur caput non erigit in cruce: audiet illum pronuntians respondere. Deum quanta est confusio. Ego ille sum qui hiesum intraueram clamantibus pueris. Mar. xij. Mar. xij. Luce. xij. et xij. et Job. xij. Benedictus qui venit in nomine domini: et omni populo iubilante: et modo nudus patior in medio latronum: ut hominem liberem a diabolica superbia et potestate.

De immenso dolore xpi in cruce quem sustinuit ut ipse per omnibus peccatoribus penitentiam faceret.

Capitulum ij.

Ecce quid conditio xpi patientis fuit doloris acerbitas ut peccata nostras ipse portaret: de quibus Esa. liij. c. ait: Vere labores nostros ipse tulit: et do-

propter iniquitates nostras: et arbitratus est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostre super eum sicut liuore eius sanati sumus. Omnes nos quasi oues errauimus: unusquisque in viam suam declinauit: et dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrorum. Et. i. Pet. ij. c. Peccata nostra protulit in corpore suo super lignum: ut peccatis mortui iusticie viuamus: cuius liuore sanati sumus. Que verba declaras magister in. iij. distin. xix. ait: Peccata portare est pro peccatis nostris penam pati. Doluit itaque iesus pro nobis. Ad cuius plenam rem intelligenda tria de ipso consideremus.

Primo veritatem.

Secundo grauitatem.

Tertio vilitatem.

Primo consideremus doloris xpi veritates. Non enim videtur quibusdam christum vere doluisse: quia arguunt primo ex quodam dicto Hilarii. xli. de trinitate. vbi ait: Virtus corporis sine sensu pene vix pene in se desuuentis excipit. Sed verus dolor: non est sine sensu pene ergo in christo non fuit verus dolor. Secundo arguunt ex dicto Dionysij: qui ad Iohannem euangelista ita scribit: Absit ut ego insaniam: ut credam sanctos aliquid pati secundum corporis passionem: sed secundum iudicium solam iudicare ipsos sentire credo. Si ergo hoc est verum facti non senserunt passiones vllas nisi solum secundum iudicium: non ergo secundum experientiam: ergo patiendo non habuerunt dolorem verum. Ergo multo minus sanctus sanctorum christus. Tertio arguunt: quia moyses ieiunauit. xl. diebus et. xl. noctibus sine aliqua corporis lesione propter gratiam contemplationem. Si ergo perfectio contemplationis aufert passionem et sensum famis: pari ratione videtur quod auferat sensum doloris in carne passibili. Sed in christo fuit continua contemplatio et perfectissima: ergo videtur quod nulla fuerit in eo doloris experientia. Quarto arguunt: quia natura agens perfectior est patiente: sed natura assumpta perfectior est omni alia: ergo non videtur quod ab aliqua natura possit affligi vel ledi. Quinto arguunt: quia si anima petri po-

neretur in inferno: ab ignibus non cruciaretur: quia non habet in se causam per quam debeat dolere. Igitur si anima christi nulla causam passionis in se habebat: videtur quod nullam dolorem sentiebat in carne quantumque passibili. Si ergo dolor est passio ipsius anime potius quam carnis: sicut dicit Augustinus, videtur quod in christo non fuerit dolor verus. Tali errori innotuit quidam hereticus: et est etiam antiquus error sarracenorum: qui error non solum euacuat fidem christi: et christi euangelium: sed etiam euacuat redemptionem nostram: et dicit christum non esse christum. Dum enim dicit christum non fuisse veraciter passum: dicit ipsum non satisfecisse: ac per hoc nec genus humanum esse redemptum. Dum vero dicit ipsum simulasse se pati: dicit ipsum fuisse mendacem: et ita nec vere fuisse dei filium: nec dei nuntium: et ita nec mediatorum: sed potius deceptorum. Ideo catholice dicendum est secundum Alex. in in. summe. q. xvij. m. s. ar. ij. et Bon. di. xvj. ij. lib. sententiarum. ar. s. q. s. quod absque dubio vera doloris passio fuit in christo sicut scriptura testatur. Unde Esa. liij. c. dicitur: Vidimus eum nouissimum virorum: virum dolorum et scientem infirmitatem. Quod non intelligit propheta de scientia simplicis noticie: sed de scientia experientie: et in persona eius dicitur in ps. lxxij. Ego sum pauper et dolens. Fuit enim in christo caro passibilis et perforabilis fuit etiam virtus sentiendi secundum quam etiam anima compatitur: corpori lesio. Quoniam igitur hec duo verum dolorem faciunt. scilicet vera lesio et verus sensus lesionis: et hec duo vere fuerunt in christo: indubitanter tenendum est quod in christo fuit vera doloris passio. Ad primum ergo quod obijciatur de autoritate Hilarii tripliciter est respondendum. Quidam enim dicunt ipsum verba illa retractasse: alij vero asserunt quod in verbo predicto: et in alijs ibidem positis non excludit sensum doloris in christo secundum humanam naturam sed secundum diuinam. Unde verba illa non sunt referenda ad christi personam. Et hoc confirmat: quod ut dicit idem Hilarius: intelligentia verborum ex causis dicendi est assumenda. Voluit itaque in verbis premissis excludere errorem Arrii heretici: qui dicebat christum secundum se totum passum fuisse. Quidam vero per magister sententiarum in ista respondet quod Hilarius non voluit ostendere christum non habuisse verum dolorem: sed non habuisse causam doloris. Ad secundum de autoritate Dionysij dicendum est quod Dionysius non sensit quod beatus Jobes et alij sancti non experirentur dolore in tormentis: sed non commendare substantiam metis: que non magis commouebatur experientia sensus quam commoueret ex sola consideratione et iudicio rationis. Ad tertium de moyse dicendum est: quod etiam dulcedo contemplationis quodammodo ipsum reficeret: et a sensibus exterioribus abstraheret adeo quod naturales virtutes quodammodo consopiret: ut non ita pfumerent: et cibum requirerent: tamen quod tanto tempore ieiunauit sine aliqua sui lesione: hoc fuit per speciale privilegium siue beneficium: et diuinum miraculum. Et ideo non habet locum in proposito: quia christus in passione sua non exerceuit miracula potentie: sed potius versus est armis patientie. Ad quartum dicendum est quod illud non oportet intelligi quod sit verum simpliciter: sed secundum aliquam conditionem siue proprietatem. Quia enim lapis ledit pedem: non oportet quod lapis sit nobilior pedem: sed sufficit quod excedat in aliqua conditione: ut puta in duritie et soliditate. Et sic est in proposito. Quoniam uis enim clauis non esset nobilior carne christi: erat tamen durior et solidior. Et si tu obicias mihi de anima quod non possit pati: dicendum quod anima non patiebatur per se: sed per accidens. scilicet compatiendo carni. Vel secundum Augustinum in. vj. musice. anima sumit occasionem patiendi ex carne: veritatem patitur ex se occasione accepta aliunde. Possit etiam dici quod illud verbum habet intelligi secundum institutionem nature: non secundum dispensationem misericordie et punitioem iusticie: quorum primum respicit animam christi: reliquum animam peccatricem: sicut. xliij. distin. iij. expresse habetur. Ad quintum quod obijciatur quod anima Petri

non patere in inferno: dicendum quod non est simile: quia anima petri post glorificationem perfectam non est passibilis est causa propria: nec ex dispensatione diuina propter salutem alienam. Non autem est sic de anima christi que dispensatiue et uoluntarie passibilitates habuit cum carne passibili cui adiuncta fuit. ¶ Secundo consideremus doloris grauitatem. Fuit enim dolor eius grauissimus: ita ut excederet omnes penas martyrum: et quecumque genera tormentorum tripliciter: uidelicet primo propter aie sue limpinitatem. Secundo propter carnis teneritudinem. Tertio propter uirtutumque necessitudinem. ¶ Prima ratio propter: quia anima eius habuit notitiam omnium ueritatum. Unde nouit distinctione que sibi fuerunt penalia: nec propter unum aliud minus apprehendit. Sed secundum numerum eorum que patiebatur et partem secundum quas patiebatur fuit apud animam iesu doloris multiplicitas. Unde ecclesiasticus. dicitur: Qui addit scientiam addit et laborem. ¶ Secunda ratio patet: quia secundum Boetium. in. iij. disti. xviij. ar. s. q. ij. in eo erat maxima complectio equalitatis et sensus uiuacitas. Quanto enim completio est nobilior: et quanto sensus tactus est uiuacior: tanto dolor est acutior. Secundum autem doloris ipsius magnitudinem est totius corporis afflictio. Ad id enim omnium membrorum afflictionem. Pedes eius fuerunt afflicti cum discalciati et nudi per totam noctem et per partem magnam diei: huc et illuc currebant. Pieque credendum est quod sepius in lapides impingebant: effundebantque per uiam sanguinem sacrum. Uitalia membra ac respirantia sicut cor et pectoris concantia: et similia dure fuerunt afflictata in timore et multorum suspirio: et gemitu assumptione circa costas dorsum latera atque corpus. Et uniuersaliter omnia membra in dura flagellatione afflictata fuerunt: in qua superficies carnis sue teneret: et delicata fuit crudeliter lacertata: et sanguine cruentata. Brachia fuerunt afflictata ob duram ligationem et con-

strictionem. Humeri fuerunt afflicti duro onere crucis. Os quoque afflictum fuit tam fetido osculo peccatoris: quod etiam fellis et aceti amaro potu. Nares afflictæ fuerunt horribili fetore sputorum abominabilium iudeorum et fetore cadauerum mortuorum. Bene quoque afflictæ fuerunt tum mefacte ac sanguine et liuore consperse: Tum ex percussione faciei: tum etiam ex spinea corona propter quam sanguis per eius faciem defluebat. Oculi fuerunt afflicti confusi et uelati ac fetu reliquati in furoris et iracundie igne spirantium inimicorum suorum aspectu: necnon quia uidebat matrem et discipulum quem diligebat stentes et cruciatos. Aures replete fuerunt opprobriis. Vertex capitis afflictus fuit durissimis spinis et percussione arundinis. Ob immensitatem itaque doloris clamabat christus Teneo. s. dicens: O vos omnes qui transitis per uiam: attendite et uidete si est dolor filis sicut dolor meus. ¶ Tertia ratio propter anime et corporis necessitudinem. Quanto equidem maior est amicitia anime ad ipsum corpus: tanto separatio est dolorosior. Cum ergo inter animam christi et ipsum corpus maior esset amicitia quam fuit in alijs hominibus munditum propter anime bene ordinate charitatem: tum etiam propter corporis seu carnis puritatem et dignitatem: sequitur quod quam anima christi per mortem fuit a corpore separata quod dolor ipsius intensio: fuerit quod dolor cuiuscumque moueris. ¶ Tertio propter rare operum doloris christi utilitatem. Nam propter dolorum suorum nos liberamur a pena cui merito subiceremur. Secundum enim Boetium. in. iij. disti. xix. ar. s. q. iij. passio christi nos liberant a pena temporalis et ab eterna: et ab ea que est inter utraque media. A pena temporalis liberat dum uirtute illius condonantur nobis peccata: non solum quantum ad culpam et reatum pene eterne: sed etiam quantum ad dimissionem pene satisfactorie sicut habet fieri in sacramento baptismi. A pena eterna liberat liberando a culpa. Dum enim per passionem christi nobis gratia impetrat: per quam culpa dimittitur

De diuina charitate.

nobis debitū penē eterne mortis relaxatur. Liberat a pena que est etiam inter vtrāq; media que quidē fuit carētia visionis diuine ex merito pcti ade. Et illa quidē etiā fuerit ad tēpus ppter gratiā reparata in eis q̄ detinebant in limbo: debebat tñ habere eternitatē habito respectu ad culpā Ade. ¶ Sed aliq̄s obijciēt: q̄ nūc illis penis t̄paliū subiacemus: q̄bus subiacebāt illi qui erāt ante passionē xp̄i. Et nullus q̄ est in inferno dānat⁹ liberat⁹ a pena t̄pali nec ab eterna. ¶ Rñdet dñs Bon. vbi. s. ad vlti. argu. q̄ rō illa peccat fm cōsequēs. Nō ei sequit⁹ q̄ si hoc modo nō liberat a pena tēporali et eterna: q̄ propter hoc nullo modo. Quis em̄ nō liberet a pena eterna eos q̄ sunt in malo obstinati: liberat tñ eos qui volunt ⁊ possunt ad christus conuerti. Rursus quis nō liberet a pena tēporali in presenti: vt ab ista fame ⁊ siti liberabit tñ in futuro. Liberat etias ab aliquib⁹ penis tēporalibus ad quas essemus obligati merito peccatorū nostrorū: nisi passio xp̄i interueniret. Si q̄s ergo pie xp̄m cōtemplando in cruce pēdētem interroget: cur caput tenet inclinatum: audiet illū dicentem: protinus. Deu me doloribus ango: passionibus crucio: et in amaritudine morat⁹ anima mea. Alloquere ipsum alloquere anima dura: ⁊ loquet ipse tecū libēter. Dic ei: O amātissime iuuenis qd̄ scelus cōmissi vt cruce cum tanto dolore ascēderes. Et ipse dicet tibi: Tu aīa es mibi causa doloris: tu peccasti ⁊ peccare nō cessas: ⁊ cū penas nō valeas soluere delictorū: ego pro te penitētiā ago ⁊ p̄ oibus qui saluari volūt. Absq; em̄ mei sanguinis effusione nullus saluari posset. Sanguis d̄o meus effusus tante virtutis est ⁊ efficacie: vt vna gutta sola sufficiat ad redimendum omne genus humanum. Sed ego largus redemptor: vt securi fiant qui saluari et conuerti volunt non vnam guttulā: sed de toto corpore meo sanguinē meū effundo. De capite: de facie: de ore: de collo: de manibus: de pedi-

bus: de omnibus membris meis: et de nigr̄ de corde meo. Propter hoc Verū. sup Lanf. sermone. xxii. ait: Ad cumulū pietatis tradidit in morte aīam suam ⁊ de pprio latere protulit precium satisfactionis quo placaret patrē. Propter qd̄ illū ad se versiculum traxit. Apud dominum misericordia ⁊ copiosa apud eū res demptio. Proius copiosa: q̄ nō gutta: sed vnda sanguinis largiter per quinque partes corporis emanauit. hec ille. Sed hominis peccatoris ipsum fugiētis maliciam xp̄s cōsideras: de ipso sic cōqueritur per Augu. cōtra quinque hereses. Cū esses inquit inimicus patris mei reconciliaui te. Cū inter montes ⁊ filias terras quesui te. Vumeris meis portauit te. Patri meo reddidi te: laboraui: sudauit: caput meum spinis opposui: manus meas clauis obieci: lancea latus meum aperui: sanguinem meum fudi: animas meas posui vt te mibi copularem Et tu diuideris a me.

¶ De paupertate christi quam in cruce sustinuit: vt nobis diuitias gr̄e inueniret.

Capitulum. iij.

¶ **E**rtia cōditio xp̄i parētis est extrema paupertas: quā sustinuit pro nostris culpis delendis. De qua ipse Albarthi viij. c. ait: Vulpes foueas habēt: ⁊ volucres celi nidōs: filius autē hoīs non habet vbi caput suum reclinet. Sui nāq; xp̄s triplici paupertate fatigatus.

Prima paupertas fuit bonorū t̄paliū.

Secūda amicorū familiarium.

Tertia donorū supernaturaliū.

¶ Prima paupertas fuit bonorū temporalium. Nullum quippe bonū tēporale aderat xp̄o in cruce angustiato: non domus: nō tectū: nō pānus: nō aurū: nō argentū: sed nudus ipse pēdebat. ¶ Secūda paupertas fuit amicorū familiarium q̄ oēs eo relicto fugerūt. Vnc per prophetam cōqueritur dicens. cxiij. Cōsidera bam ad dexterā ⁊ videbā: ⁊ nō erat qui cognosceret me. Scdm Alexā. de alex. nō dicit ad sinistrā ppter virginē beatā

que sola ad finitru persecutione filium
veru deus et hoem cognoscebat. Eteri
ho est ex generali compassione xpo com-
paterentur: tñ ipsum credebant puru ho-
minē in tormentis deficientē. ¶ Tertia
paupertas fuit donoy supernaturaliū.
Dabebat xps dona plurima: vtpura: sci-
entia: sapientia: sanctitas: pulchritudi-
nem corporis et aie: et alia hmoi: quibus
oibus in cruce: est nō fuerit puuatus:
pauari tñ visus est dum reputatus est
peccator: stultus: seductor: et oim malo-
ru perpetrator. Quare nō immerito ad
se aduocās aīam peccatricez dicere pōt.
Reuertere ad me anima mea. Ecce p te
precia soluo. Expendo p te oēs thesau-
ros meos. Suscipe sanguinē meū. Su-
sape penas meas: et offer illas patri ce-
lesti. Dic ei parce mihi misere peccatrici
per vulnera: per dolore et sanguinē: per
mortes iesu xpi. Parce dñe qz fili tuus
p nobis peccatoibz pari dignatus est.
Et statim deus remittet tibi pctā tua.
Ergo non immerito preciositas vocari
pōt hec flamma amoris: vbi xps precio-
sum sanguinem suū offert peccatoibz:
vt cōsequantur salutē quā nobis donet
ille qui vivit in secula. Amen.
¶ De diuina charitate in quo declaraf
gratiosus sit deus pctōibus penitē-
tibz et ad se redeūtibz: quibus admis-
sā dona cōcedit. Sermo. vii.

Venite ad me
oēs qui laboratis et one-
rati estis: et ego reficiam
vos vbi. s. Et se tandem
beniuolum reddat deus
pctōibus penitētibz: offert illis mu-
nera gratie suę: cum dicat: reficiam vos.
Ad qd plenius intelligendū in presenti
sermone: de charitate diuina concludē-
mus tractatū: exponētes septimā flam-
mam: que vocabatur gratiositas. Pro
causa declaratione notabimus tria gra-
tiosa dona que deus p sui amore pecca-
toibus ad se redeūtibz elargitur.
¶ Prīmū donū dī: restitutionis.

Scom letificationis.

Tertium glorificationis.

¶ Qualiter deus restituit pctōibus per
penitētiā bona prius perditā: et per pec-
catū mortificata.

¶ Prīmū donū qd deus bñdictus
elargitur pctōibus penitēti-
bus dī: restitutionis. Scom
Rich. in. iij. di. xiiij. ar. vii. q.
ij. et cōem opi. theologoy: p penitētiā
restituuntur hoī opa pu⁹ perditā: et per
culpā mortificata: que ante viua fuerūt
Si qd nāqz in charitate existēs decē an-
nis seruerit deo ieiunādo: et orādo: et ce-
tera hmoi faciēdo adueniēte culpa mor-
tali: bona hec oīa perdidit. Sed eo a cul-
pa resurgēte reuiuiscūt simul oīa supra-
dicta. ¶ Sed cōtra obijci pōt p dictum
Dugonis q ait: Nemo in spe cōrectio-
nis peccare dy: qz qd semel amittit ipm
nō recuperat amplū. Ergo si bona opa
prius facta sint amissa per culpā: impos-
sibile est ea restitui: ergo nec viuificari.
Item omne qd viuificat est aliquo mō:
sed qd oīno perit nullo mō est: et talia
sunt opa bona prius facta: ergo nec viu-
ificari nec recuperari possunt. Rñdet
Bon. in. iij. dist. xiiij. parte. ij. ar. ij. q. ij.
qz opera q prius fuerūt viua: qz et chari-
tate facta et digna vita eterna: postea
adueniēte culpa mortificātur in isto: qz
amplū in hoc qdū est culpa in eo non
est dispositio digna remuneratione p-
pter indignitatem ipsi: sed rursus gratia
redeūte que istū facit dignum vita eter-
na: iam opera in hoc sunt digna remun-
eratione: et ideo restituuntur et viuificā-
tur. Ad intelligentiā tñ obiectoy notan-
dum qz dicūt quidam qz opera bona in
charitate facta: qz bona sunt et ideo sūt
in laudē dei vt inde debeat laudari deus
qz ho in vnitatem mystici corporis: et qz
in charitate pertinet ad opus mysticū:
qz ho ex libera volūate et iusta: ad ras-
dicas premiū siue ad facientis meritum.
Tñ hz iste cadat qui facit opa: nihilomi-
nus remanent in corpore mystico: qz in-
de alia mēbra gaudebūt: et deus inde lau-
dat.